

Vorschule im Klavierspiel
Preparatory School ~ Ecole Préliminaire

Opus: 101

beyer

بیر

اپوس ۱۰۱

(با راهنمای تمرینات)

نگارش توضیحات: شهرام محذوف

مترجم: شبینم محذوف

سرشناسه: بیر، فردیناند، ۱۸۰۳ - ۱۸۶۳ م.

Beyer, Ferdinand

عنوان و نام پدیدآور: بیر (با راهنمای تمرینات) اپوس ۱۰۱ / [فردیناند بیر]:

گردآوری و تنظیم شهرام محذوف.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات موسیقی عارف، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۲۵ ص. مصور، پارتیسیون؛ ۲۲×۲۹ س.م.

شابم: 979-0-802627-87-1

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

یادداشت: عنوان اصلی: ... Elementary instruction book for the ...

موضوع: پیانو -- آموزش و تمرین

موضوع: Piano -- Studies and exercises

شناسه افزوده: محذوف، شهرام، ۱۳۶۴ -

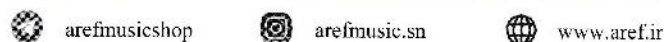
رده‌بندی کنگره: MT۲۲۵

رده‌بندی دیویی: ۲/۷۸۶

شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۴۲۱۸۴

انتشارات موسیقی عارف

 arefmusicshop arefmusic.sn www.aref.ir

تهران، خیابان جمهوری، نرسیده به میدان بهارستان، کوچه محمودی، پلاک ۳، طبقه اول

تلفن: ۳۳۹۷۶۴۳-۳۱ فکس: ۳۳۹۱۴۳۱۴ کد پستی: ۱۱۴۳۹۶۳۳۱۴

بیر (با راهنمای تمرینات)

اپوس ۱۰۱

گردآوری و تنظیم: شهرام محذوف

ترجمه: شبنم محذوف

طرح جلد: مهران رشاد

چاپ اول: ۱۳۹۹

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

این کتاب را به تمام علاقه‌مندان و هنرجویان پیانو که در این مسیر قدم نهاده‌اند، تقدیم می‌کنم. از پدر، مادر و خواهران عزیزم نغمه و شبنم محذوف که در این راه بنده را مورد حمایت‌های بی‌دریغشان قرار دادند، نهایت تشکر و قدردانی را دارم.

از خواهر عزیزم شبنم محذوف که ترجمه این کتاب توسط ایشان انجام شده است، بی‌نهایت سپاسگزارم. از هنرجوی ممتازم سرکار خانم تینا میرزایی که در بازبینی این کتاب و دیگر آثار و فعالیت‌های هنری اینجانب، مساعدت و همکاری نمودند، تشکر ویژه دارم.

از دکتر شاهین فرهنگ بابت همکاری‌های لازم جهت آماده‌سازی این کتاب، سپاس و قدردانی ویژه را دارم. و یادی می‌کنم از استاد عزیزم جناب آقای مصطفی کمال پورتراب که بسیار از ایشان آموخته‌ام. امید است مطالب این کتاب بیش از پیش سبب اعتلای دانش علم موسیقایی برای هنرجویان و هنردوستان شود.

فرم‌های موسیقی سازی

- ۱- **موتیف:** به کوچک‌ترین واحد مستقل و معنادار موسیقی «موتیف» گفته می‌شود. استقلال موتیف از تکرارهای متوالی و تغییراتی که در طول تکرارها می‌یابد، شناخته می‌شود.
- ۲- **فراز:** از تجميع چند موتیف، واحدی اغلب در اندازه‌ی دو یا سه میزان ساخته می‌شود که فراز نامیده می‌شود.
- ۳- **جمله:** از کنار هم قرار گرفتن عموماً دو فراز، «جمله» ساخته می‌شود که بخش‌های اصلی و بزرگ پرئود را شامل می‌شود.
- ۴- **پرئود:** ایده‌ی نسبتاً کاملی است که با کادانس در تنالیتیه‌ی مبدأ یا تنالیتیه‌ی دیگر به پایان رسیده است.
- ۵- **تم:** ایده‌ی موسیقایی که دارای رشد و پایان‌یافتگی مشخص است، تم نامیده می‌شود و اغلب در قالب یک پرئود بیان می‌شود.
- ۶- **رپریز:** بازگشت یا تکرار یک ایده‌ی موسیقایی «رپریز» نامیده می‌شود.
- ۷- **واریاسیون:** واحد تغییریافته‌ی یک تم اصلی به طوری که اندازه، روند ملودیک و یا به طور کلی هویت تماتیک آن قابل شناسایی و ارجاع به تم اصلی باشد، واریاسیون نامیده می‌شود.
- ۸- **سوئیت:** در تعریف سنتی (ریشه در دوران باروک) مجموعه‌ای است از رقص‌های متداول، اما امروزه به هر مجموعه‌ای از قطعات با تفکر مشخص و سوژه‌ای خاص سوئیت گفته می‌شود.
- ۹- رقص‌های اصلی سوئیت (که همگی در یک تنالیتیه هستند) عبارتند از:

(۱) الماند	(۲) کورانت	(۳) ساراباند	(۴) ژینگ
------------	------------	--------------	----------
- ۱۰- سایر رقص‌های متداول در سوئیت‌های باروک عبارتند از: شاکن، منوئت، گاوت، بوره، پاساکالیا، سیسیلیانو، لوره، ریگادون، پولونز، موزت و ...
- ۱۱- لفظ ایتالیایی سوئیت، «پارتیتا» است.
- ۱۲- گاهی به عنوان مقدمه‌ی سوئیت، قبل از الماند، قسمتی با نام «پرلود» قرار می‌گیرد که معرفی‌کننده تنالیتیه و بعضاً تم‌هایی است که بعداً به کار برده می‌شود.
- ۱۳- رقص‌های سوئیت از پرئودهای باینری (دو جمله‌ای متقارن یا AB) و ترنری (سه جمله‌ای، با تکرار A مثل ABA) یا با ارائه‌ی تم جدید مثل (ABC) تشکیل شده است.
- ۱۴- دیورتیمنتو یا دیورتیسمان هم نوعی سوئیت با فرم آزادتر است.
- ۱۵- **موومان:** موومان (به فرانسوی: *mouvement*) به معنای بخش کاملی از یک اثر بزرگ‌تر موسیقی است که خود آغاز و انجامی دارد. آثاری مانند سمفونی، کنسرتو و سونات هر یک از چند موومان تشکیل می‌شوند.
- ۱۶- **سونات:** واژه‌ی سونات دو کاربرد عمده و متفاوت دارد:
 - (۱) اثری با عنوان سونات که قطعه‌ای است برای یک ساز تنها یا یک ساز به همراهی ساز شستی‌دار و یا در دوران باروک با عنوان «تریوسونات» (که اثری است برای دو ساز سوپرانو مانند ویولن یا فلوت به همراهی باس کنتینوئو که ترکیب ساز شستی‌دار و یکی ساز باس مانند ویولنسل یا ویولا داگامبا بود).
 - (۲) فرم سونات (*Sonata form*) که موومان آغازین تمام سونات‌ها، سمفونی‌ها، کنسرتوها و آثار مجلسی دوران کلاسیک و بخش عمده‌ی دوران رمانتیک در این فرم نوشته می‌شدند.
- ۱۷- سونات دوره‌ی کلاسیک معمولاً شامل چهار قسمت (موومان) به این ترتیب است:
 - (۱) قسمت تند در فرم سونات
 - (۲) قسمت آهسته که می‌توانسته در فرم سونات روندو یا واریاسیون باشد.

- ۳) قسمت نیمه تند در فرم منوئت یا اسکرتزو (گاهی جای موومان دوم و سوم با یکدیگر عوض می‌شود).
- ۴) قسمت تند معمولاً در فرم روندو یا سونات و گاه واریاسیون
- ۱۸- فرم سونات به ترتیب از قسمت‌های زیر تشکیل شده است:
- ۱) اکسپوزیسیون (شرح یا معرفی تم‌های اصلی)
- ۲) دولپمان (بسط و گسترش)
- ۳) ری اکسپوزیسیون یا ری کپیتولیشن (بازگشت تم‌های اصلی)
- ۴) کدا (بخش پایان‌دهنده که معنای لغوی آن در ایتالیایی «دَم» است).
- ۱۹- به کدای بسیار کوچک «کُدا» گفته می‌شود.
- ۲۰- **سمفونی**: گسترده شده و ارکسترال شده‌ی سونات، «سمفونی» نام دارد.
- ۲۱- **روندو**: از لحاظ ساختمانی قطعه‌ای است حاوی یک ایده‌ی اصلی معمولاً باینری که در سراسر قطعه به صورت عینی یا مشابه تکرار می‌شود و مابین تکرارها ایده‌های دیگری قرار دارد.
- ۲۲- **کنسرتو**: به دو شکل عمده تقسیم می‌شود:
- ۱) **کنسرتو گروسو**: قطعه‌ای است برای یک یا چند تکنواز (سولیست) به همراهی ارکستر
- ۲) **کنسرتو سولو**: قطعه‌ای است برای یک تکنواز به همراهی ارکستر
- ۲۳- به ترکیب سمفونی و کنسرتو گروسو، سمفونی کنسرتانت یا سیمفونیاکنچرانتته گفته می‌شود.
- ۲۴- **راپسودی**: نوعی فانتزی (فرم آزاد) است که روی آوازا و تم‌های محلی و فولکلوریک نوشته می‌شود.
- ۲۵- **پوئم سمفونیک**: به موسیقی برنامه‌ای که برای ارکستر سمفونیک نوشته می‌شود، پوئم سمفونیک گفته می‌شود.
- ۲۶- **اورتور**: قطعه‌ای است ارکسترال که به عنوان مقدمه‌ی آپراها، اوراتوریوها، کانتات‌ها و باله به کار می‌رود.
- ۲۷- سایر فرم‌های موسیقی سازی عبارت‌اند از: اِتود، توکاتا، نُکتورن، امپرومپتو، کاپریس، رمنس، سرناد و ...

فرم‌های موسیقی آوازی

- ۲۸- **آریا**: ملودی گسترده‌ی آوازی است که عموماً ارکستر آن را همراهی می‌کند.
- ۲۹- **کانتات**: یک صحنه‌ی لیریک در قسمت‌های متعدد است که برای اجرا در آئین مذهبی نوشته می‌شود و فاقد بازی صحنه‌ای است.
- ۳۰- **آرگانوم**: شکل اولیه‌ی موسیقی پولی فونیک و به صورت دوصدایی است.
- ۳۱- **موتت**: فرمی است در اصل آئینی برای غنی‌تر کردن آرگانوم که تقلید سازی آن «ریچرکار» نامیده می‌شود.
- ۳۲- **مس**: از مهم‌ترین فرم‌های متون مذهبی کلیساست.
- ۳۳- **مادریگال**: قطعه‌ای آوازی با فرم آزاد که محتوای غیرمذهبی داشته است.
- ۳۴- **آپرا**: فرم اصلی تئاتر لیریک، تراژدی یا درام بزرگی است که با ارکستر همراهی می‌شود.
- ۳۵- **اوراتوریو**: نوعی کانتات بزرگ است.
- ۳۶- **رکوئیم**: نوعی مس است که به عزاداری تعلق دارد.
- ۳۷- **مگنیفیکات**: فرمی مذهبی نیایش‌گونه است.
- ۳۸- سایر فرم‌های موسیقی آوازی که بعدها بسیاری از آنان در خدمت موسیقی سازی گرفته شدند عبارت‌اند از: شانسون، پسوم، بالاد، سرناد و ...

بیر با راهنمای تمرینات / ۱۶

مثال: در ریتم $\frac{3}{4}$ عدد بالایی (3) معرف میزان سه ضربی و عدد پایینی (4) معرف شکل هر ضرب است که به صورت یک نت سیاه می باشد.

سه ضرب $\xrightarrow{3}$
هر ضرب یک نت سیاه $\xrightarrow{4}$

*ریتم‌ها گونه‌های مختلفی دارند که به اصطلاح ریتم‌های ساده و پایه و ترکیبی هستند. در این کتاب، هنرجویان اصلی‌ترین ریتم‌های ساده و ترکیبی را یاد می‌گیرند.

میزان‌های ساده (Simple Times):

اگر هر ضرب میزان به صورت طبیعی به ۲ یا ۴ یا ۸ قسمت مساوی تقسیم شود و یا دارای تقسیمات دوتایی باشد، آن میزان را ساده می‌گوییم.

مانند:

$\frac{2}{4}$ = $\frac{2}{4}$ ← میزان ساده‌ی دوتایی (دو ضربی) یا دو چهار

$\frac{3}{4}$ = $\frac{3}{4}$ ← میزان ساده‌ی سه‌تایی (سه ضربی) یا سه چهار

$\frac{4}{4}$ = $\frac{4}{4}$ = C ← میزان ساده‌ی چهارتایی (چهار ضربی) یا چهار چهار

به این میزان Common time هم گفته می‌شود به همین دلیل با (C) نیز نشان می‌دهند.

$\frac{3}{8}$ = $\frac{3}{8}$ = 120 ← میزان ساده‌ی سه‌تایی (سه ضربی ساده) یا سه هشت

در بعضی از آثار موسیقی، چهار ضربی شکسته به چشم می‌خورد و با علامت (♩) نشان داده می‌شود و منظور از آن، اجرای اثر به صورت میزان $\frac{2}{2}$ با تندای ۲ برابر است یا به عبارت دیگر میزانی است ساده و ۲ ضربی که هر ضرب آن معادل یک نت سفید می‌باشد و با توجه به عدد پایین میزان نما هر سفید یک شمارش است. این میزان Cut time نیز نامیده می‌شود.

میزان‌های ترکیبی (Compound Times):

اگر هر ضرب میزان به صورت طبیعی به ۳ یا ۶ یا ۱۲ قسمت مساوی تقسیم شود و یا دارای تقسیمات سه‌تایی باشد، آن میزان را ترکیبی می‌گوییم. در میزان‌های ترکیبی، هر ضرب میزان ساده را با اضافه کردن یک نقطه در سمت راست آن به کار می‌برند تا نت مورد نظر بتواند به طور طبیعی به ۳ و ۶ و ۱۲ قسمت مساوی تقسیم شود.

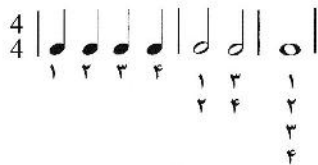
مانند:

$\frac{6}{8}$ = $\frac{6}{8}$ ← میزان دوتایی ترکیبی (دو ضربی ترکیبی) یا شش هشت

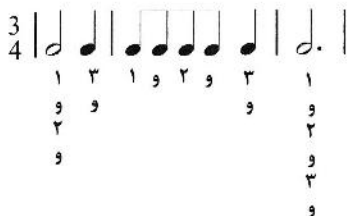
$\frac{9}{8}$ = $\frac{9}{8}$ ← میزان سه‌تایی ترکیبی (سه ضربی ترکیبی) یا نه هشت

نحوه شمارش نت‌ها

تمرین‌هایی که در آن نت چنگ وجود ندارد:

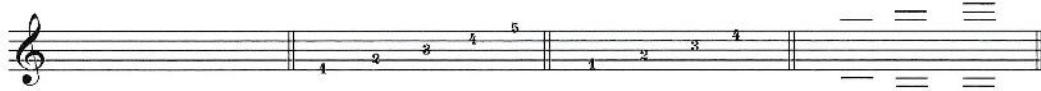

تمرین‌هایی که در آن نت چنگ هم وجود دارد:

عناصر تشکیل دهنده موسیقی

خط حامل <i>Stave</i>	خط‌های حامل از پایین به بالا <i>Lines</i>	فضاهای بین خطوط <i>Spaces</i>	خطوط اضافی بالا و پایین حامل <i>Ledger lines</i>
-------------------------	--	----------------------------------	---

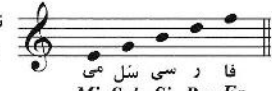
کلید سُل (کلید سوپرانو)
Treble Clef

کلید فا (کلید بَم)
Bass Clef

نت‌های روی خطوط حامل
Notes on the 5 lines.

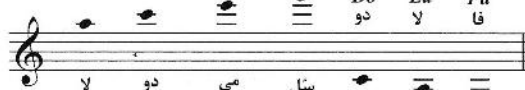
نت‌های بین خطوط حامل
in the 4 spaces.

نت‌های بالا و پایین حامل
(چسبیده به حامل)
Above and below the stave.

نت‌های روی خطوط اضافی
on the ledger lines.

نت‌های بالا و پایین خطوط اضافی
Above and below the ledger lines.

نت‌های مختلف در کلید فا

برای یادگیری بهتر نت‌ها، هنرجو باید ابتدا اسامی آن‌ها (الفبای موسیقی) را به ترتیب و به دنبال هم و همینطور به صورت یک در میان و هم برعکس تکرار کند (البته هم به صورت بالا رونده و هم پایین رونده).

نت‌ها به ترتیب عبارتند از: (دو - ر - می - فا - سُل - لا - سی)، نت‌ها به صورت برعکس عبارتند از: (سی - لا - سُل - فا - می - ر - دو)، و به صورت یک در میان عبارتند از: (دو - می - سُل - سی - ر - فا - لا - دو). پس از یادگیری نت‌ها و تسلط بر آن‌ها به طریق فوق، هنرجو باید آن‌ها را به شکل نوشته شده و با کلیدهای سُل و فا تمرین نماید.

دوم سوم چهارم پنجم ششم هفتم هشتم
Seconds. Thirds. Fourths. Fifths. Sixths. Sevenths. Octave.

فاصله‌ها
Intervals.

ارزش زمانی نت‌ها و سکوت‌ها

نت گرد سکوت گرد

دو سفید سکوت سفید

چهار سیاه سکوت سیاه

هشت چنگ سکوت چنگ

چهار گروه سه تایی (تریوله) چنگ

شانزده دولاچنگ سکوت دولاچنگ

سی و دو سه‌لاچنگ سکوت سه‌لاچنگ

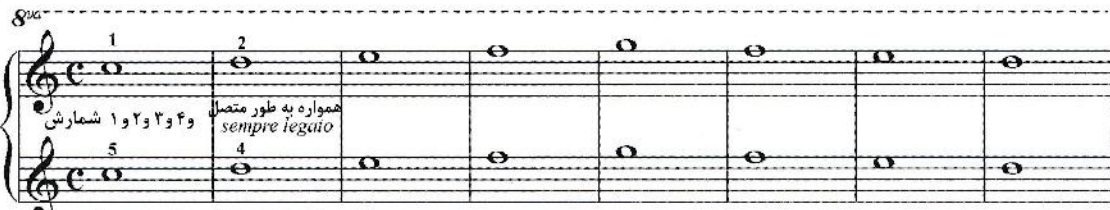
شصت و چهار چهارلاچنگ سکوت چهارلاچنگ

نت‌ها و سکوت‌های نقطه‌دار

هرگاه یک نقطه در سمت راست نت و یا سکوتی قرار گیرد به اندازه نصف ارزش زمانی آن نت و یا سکوت به امتداد آن اضافه می‌شود. مثال:

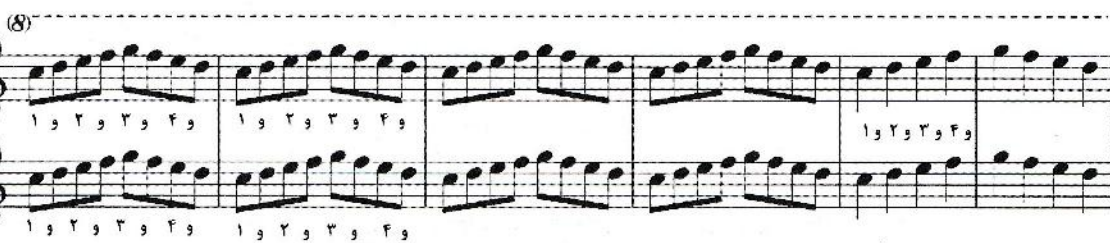
مجموع مساوی است با ۳ ضرب = نصف ارزش زمانی نت سفید (۱ ضرب) + نت سفید (۲ ضرب) → نت سفید نقطه‌دار

Moderato $\text{♩} = 80-100$

44.

تمرین کشش نت‌ها تا حد نت‌های چنگ

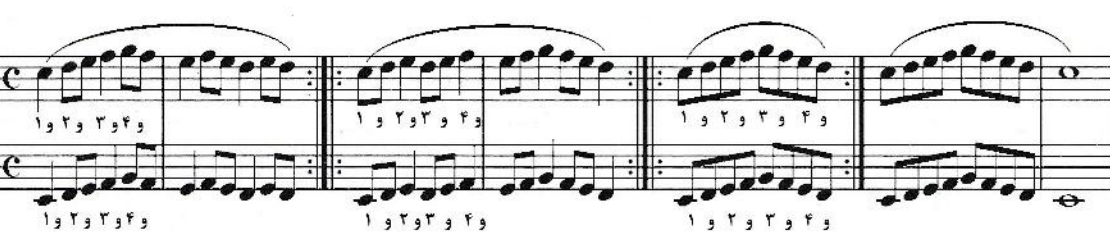
9 (8)

17 (8)

23 (8)

31 (8)

تمرین به وسیله‌ی نت‌های چنگ

1

☑ تمرین بالا در ابتدا با سرعت Moderato (متوسط) و سپس با سرعت Allegro (تند) نواخته شود.

تمرین شماره ۴۵:

- ریتم این تمرین $4/4$ (C) و سرعت اجرای آن Moderato (متوسط) می‌باشد.
- شمارش ضرب‌ها به دلیل وجود نت‌های چنگ به صورت (۱ و ۲ و ۳ و ۴) است.
- در این تمرین از شکل نت‌های گرد، سفید، سیاه و همچنین چنگ استفاده شده است.
- هنرجویان گرامی در اجرای میزان‌های ۵ تا ۸ و ۱۵ و ۱۶ دقت داشته باشید که صدای حاصل از نت‌های دست راست و چپ کاملاً همزمان با هم شنیده شوند.
- به الگوهای مشخص شده برای پیوستگی صدای نت‌ها در دست راست و چپ دقت کنید.

45. وضعیت دست‌ها

c d e f g
ut re mi fa sol
سل فا می ر دو

Moderato $\text{♩} = 80-100$

c d e f g
ut re mi fa sol
سل فا می ر دو

تمرین شماره ۴۶:

- ریتم این تمرین $4/4$ (C) و شمارش ضرب‌ها به دلیل وجود نت‌های چنگ به صورت (۱ و ۲ و ۳ و ۴) است.
- این تمرین باید به صورت کاملاً راحت و بدون شتاب (Comodo) و همچنین بدون سفتی در عضلات دست اجرا شود.
- در میزان ۸ و ۱۶ در قسمت دست چپ به سکوت‌های چنگ و سیاه دقت کنید و آن‌ها را رعایت کنید. همچنین در این دو میزان به خط‌های اتحاد در قسمت دست راست دقت کنید.
- در این تمرین علامت‌های 1^a (ولت یا بخش اول، Prima Volta) و 2^a (ولت یا بخش دوم، Seconda Volta) به کار رفته است که در ابتدا میزان‌هایی که به علامت برگشت ختم می‌شوند، نواخته می‌شوند و پس از تکرار در دفعه دوم به جای میزان‌های ولت (بخش) اول، میزان‌های مربوط به ولت (بخش) دوم اجرا می‌شوند.

46. نت‌ها به صورت آکورد

Comodo.

c d e f g
ut re mi fa sol
سل فا می ر دو

بیر beyer

شهرام معذوف در اولین روز از شهریور ماه سال ۱۳۶۴ در خانواده‌ای هنردوست چشم به جهان گشود. وی در سال ۱۳۹۱ موفق به اخذ پذیرش از دانشگاه موسیقی وین شد. از جمله فعالیت‌های هنری وی، همکاری مشترک با استاد فخری ملک‌پور و نگارش کتاب ردیف استاد مرتضی معجوبی برای پیانو به خط نت بین‌المللی، تنظیم و آهنگسازی و اجرای کنسرت‌های کلاسیک و ایرانی است. همچنین ایشان مؤلف کتاب چرنی با راهنمای تمرینات و کتاب پیانیسیمو می‌باشد. هدف از نوشتن این کتاب، درک و یادگیری بهتر تمرینات به واسطه توضیحاتی است که برای هر کدام از آن‌ها نوشته شده است.

انتشارات موسیقی عارف

مرکز موسیقی بتهوون شیراز